

Noget om skepsis

I På en pilgrimsvandring med konfirmanderne forleden i lige lovligt frisk vejr, steg lærken lige pludselig i vejret og begyndte at synge. Og jeg kom til at tænke på en af de dejligste forårssange, vi har, nemlig: *Velkommen lærkelil, jeg ved ej strengespil, så sødt og rent og jublende så vide, som disse tonedrag, de glade klokkeslag, der ringer våren ind ved vintertide*. Dér iblandt trætte konfirmander, der sukkede: ”Er vi der ikke snart, hvor langt er der igen?”, kom lærkens glade og oplagte sang til at stå helt i kontrast til vi pilgrimmes klagesang, og jeg kunne ikke lade være med at more mig lidt indvendigt. Og det er jo sandt, at det er et helt klokkespil at høre på, når lærken tager fat. Den har vist ingen ømme fødder eller forfrosne kinder. *Du går den lige vej fra jord til himmel*, skriver Chr. Richard. Lærken flagrer jo nemlig ikke om, men stiger lige op, når den letter fra jorden. *I højhed som i fald du følger tro dit kald, og derfor har du vel så glade dage*.

II I dag – Mariæ bebudelsesdag - handler gudstjenesten også om at følge sit kald med glæde: *Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!* bøjer Maria sig for Guds vilje. I første omgang var hun dog ikke så begejstret for den opgave, hun blev pålagt: Nemlig at føde Guds egen Søn. *Hvordan skal det gå til? Jeg har jo aldrig været sammen med en mand*, spørger hun skeptisk som den første af de mange, der i tidernes løb har stillet sig tvivlende an. Måske Maria også tænkte lidt på konsekvenserne. Det var faktisk ikke særligt godt, at hun, der var forlovet med Josef og formodedes at være jomfru, skulle til at føde før tiden - så at sige. Hun kunne i hvert fald levende forestille sig Josefs reaktion, når hun kom og fortalte: Jeg venter barn, men ikke med dig! Ifølge datidens lov kunne Josef faktisk forlange hende stenet ihjel. Det var en skandale, at en kvinde blev gravid uden for ægteskab. Men Josef var gudskelov en retsindig mand, der ikke ønskede at bringe Maria i vanry, og besluttede sig for at skille sig fra hende i al stilhed. Indtil en dag, en Herrens engel også viste sig for Josef og sagde de samme ord til ham som til Maria: Frygt ikke, Josef. Her er større ting på færde, end du umiddelbart kan forstå. Maria venter et barn, som er kød af menneskets kød og ånd af Guds Ånd. Du skal give ham navnet Jesus, for det betyder ”Gud frelser”.

III Og sådan blev Maria og Josef de første mennesker her på jorden, der trods skepsis og tvivl åbnede deres hjerte og sind for det lille barn, Gud satte i verden for at frelse vi mennesker fra os selv. Fra al vores tvivl og skepsis ikke mindst, når det kommer til at tro på det umulige. Gud steg ned fra det høje til det lave, fra magt til afmagt, fra ære til ringhed: For at gøde jorden og lade det ufrugtbare blive frugtbart. For at lade livet udfolde sig, dér hvor vi mindst venter det. ”Kan noget godt komme fra Nazaret?”, spurgte Jesu landsmænd sig - og ja.

Netop dér, hvor ingen venter det, og ingen leder efter det - netop dér udfolder Gud sig i sin magt og væld; netop der bærer livet frugt. For er der noget, der kan omvælte verden og ændre dens skæve gang, så er det den kærlighed, som Gud i det skjulte og dagligt nære og ydmygt lave indgyder modløse mennesker, som ikke kan tro det, at de skulle spille nogen større rolle; som ikke tør håbe, at det kunne være sandt. Ja, som måske helt har opgivet, at det nogensinde bliver anderledes – håbløst og umuligt.

IV Det hører jo med til at være menneske at tvivle på mangt og meget. ”Det er vist for godt til at være sandt!” Siger vi, når vi støder på noget, der er så usandsynligt godt, at vi ikke tør tro det. For det er jo sådan i denne verden, at man risikerer at blive skuffet og snydt, hvis man ikke passer på. Selv har jeg f.eks. flere gange været så utrolig heldig at vinde en million på internettet ved at være gæst nr. en million, der besøgte hjemmesiden! Jeg skulle bare lige oplyse mit kontonummer for at indkassere gevinsten! Så er det, jeg må sige til mig selv: Det er vist for godt til at være sandt! Så er det, skepsis er af det gode - et skjold og et værn i en verden, der ikke altid vil dig det godt.

Men skepsis kan også gå hen og blive en dårlig vane – en fjendtlig livsindstilling, vi møder alt og alle med. En ”bliv mig fra livet”-holdning – et panser imod det, der vil røre og bevæge os. Skepsis som livsindstilling er en lyseslukker uden lige: Den sværter selv det mest sympatiske menneske til; den henlægger enhver glædelig begivenhed i mørke; den kvæler alt det frugtbare i tidsel og tjørn. Kender man eller har man kendt et sådant menneske med en sådan indstilling til livet – ja, så ved man også, at der ofte lægger noget bag: En sorg af en slags - en bristet forhåbning, en skuffelse, et tab. Sådan er det som regel de knuste hjerter, der holder livet på afstand for aldrig at blive såret igen.

V Men sårede, mærkede af livet – det bliver vi jo alle med tiden. Ingen skal forblive uberørte. Det er også, hvad historien om jomfru Maria vil lære os. Ikke engang jomfru Maria, den *benådede*, blev jo forskånet for sorg og smerte. Den unge, lykkelige pige, der føder sit barn julenat, var jo den samme forstenede kvinde, der langfredag sad med sin døde søn i sine arme. Som sådan fandt Maria ikke nåde for Gud, at hun blev forskånet for tilværelsen på godt og ondt. Nåden var så meget større, end hun nogensinde havde forestillet sig. Hvad nåde er, forstod Maria nemlig først 3 dage senere, da hun troede alt var tabt, og dog fik alt tilbage. Guds nåde er nemlig ikke, at vi skal forblive uberørte mennesker; uden sår og skrammer på vores krop og sjæl. Nåden er derimod, at vores liv skal heles igen. At Gud vil undfange livet i os, når vi mindst venter det. Og give os kræfter til at klare tilværelsens små og store slag, også mens vi er her i live. *Hvordan skal det gå til*, spurgte jomfru Maria sig først. Men hun lod tvivlen komme Gud til gode, overgav sig med fortrøstning i hans hånd - og fik 9 måneder senere et barn i sine hænder.

For sådan gør det lille Guds barn jo al vores skepsis til skamme. Han lader sig ikke stoppe af vores tvivl. Han lader sig ikke skræmme af vores panser. For han ved, hvad der bor bag det hårde ydre: En sorg af en slags - en bristet forhåbning, en skuffelse, et tab. Og det var for de knuste hjerters skyld, Han kom til verden. For at vise, at Guds kærlighed råder først og sidst i hele det register, der rækker fra lidelsen til glæden, fra fornedrelsen til ophøjelsen. Så at ingen som sådan er ladet alene hverken i liv eller død.

VI For skepsis som livsindstilling – det kan ingen leve på. Det henlægger livet i mørke. Det kvæler alt frugtbart og godt. Vi må turde vove os ud af vores forskansede indre og ikke holde alt og alle fra livet. Der er jo en verden derude, der kalder på hver og en. Der har brug for vores tilstedeværelse; på vores nærvær. For der er en mening med dig og mig, ikke mindre, end der var en mening med Maria. Gud gør brug af enhver. Og Han vil lære os – ikke at flagre om på må og få - men som lærken at gå den lige vej fra jord til himmel.

*I højhed som i fald du følger tro dit kald
og derfor har du vel så glade dage.*

Elisabeth Baggesen

Salmer:

71 Nu kom der bud fra englekor
117 En rose så jeg skyde
441 Alle mine kilder skal være hos dig
413 Vi kommer til dig, Herre, ind
522 Nåden er et ord fra Gud